

19. BOLYAI NYÁRI AKADÉMIA – 2011

Magyar nyelv és irodalom tanítása

Időpont: 2011. július 17–23.

Helyszín: Kolozsvár, János Zsigmond Unitárius Kollégium

Helyek száma: 25 fő

Célcsoport: általános- és középiskolai matematika tanárok

Részvételi díj: 35 Ron

Programfelelős(ök)/programszervező(k):

Misztrik Jolán misztrik.jolan@yahoo.com

Tókes Erika tokeserika@yahoo.com

Virág Erzsébet viragerzsi@mailbox.hu

Indoklás :

A magát modernnek tartó iskola minden időben a társadalmi és gazdasági életben betöltendő szerepekre készíti fel növendékeit. A huszonegyedik században ez a feladat más, mint az eddigi hagyományos szerepe. Az iskolára új szerepek hárulnak, hisz azon kívül, hogy diákjait alapvető ismeretekkel és készségekkel látja el, ki kell alakítania a fejlett kommunikációs készséget, a magas szintű gondolkodást, a társas viselkedést.

Azt tapasztaljuk, hogy a mai fejlettebb technológiájú társadalmakban a munkahelyeken egyre inkább előtérbe kerül a kooperatív csapatmunka. A csapatok olyan összetett problémákkal birkóznak meg, amelyre az egyén nem képes. Létfontosságú tehát, hogy az iskolai oktatásban is teret nyerjen az interaktív tanulás.

A kooperatív tanulási módszerek megismerése és alkalmazása más szempontból is szükségesnek látszik. A diákok nagy része már nem a megszokott értékrenddel érkezik az iskolába. A családszerkezet változása, a televízió, az internet sokszor eltorzítja a gyerekek kommunikációs és társas képességeit. Együttműködés helyett inkább versengenek egymással, s ezt csak tovább fokozza az oktatás teljesítményközpontúsága. A kooperatív módszerek alkalmazása a versenyztető és egyéni tanulási helyzeteknél sokkal serkentőbb, bátorítóbb. A diákok így képessé válnak olyan problémák megoldására, amelyekkel egyedül nem boldogultak. Az eredményes munka érdekében megtanulják, hogy alkalmazkodjanak egymáshoz, gyakorolják a segítségnyújtást, elismerjék egymás teljesítményét, egyenlően vegyék ki részüket a munkából. A munkamegosztás erősíti a felelősségérzetet, tudatosítja az egymásrautaltságot.

A BNYA idej tanfolyama ezeknek a képességeknek a kialakításában kíván segítséget nyújtani. Neves szakemberek segítségével a kollégák kiegészíthetik már meglévő tudásukat, gazdagíthatják módszertani eszköztárukat, hogy a magyarórák mind az általános iskolában, mind a középiskolában hozzájáruljanak ahhoz, hogy diákjaink megtapasztalják, hogy egymást segítve, egymás problémáira odafigyelve, azaz együttműködve nagyszerű eredményeket érhetnek el.

A program curriculuma:

Cél	Téma	Tevékenység	Óraszám
A magyar nyelv- és irodalomórák hatékonyságának növelése. A szövegértési és szövegértelmezési készségek fejlesztése irodalomórákon	Kooperatív módszerek az irodalmi szövegek értelmezésében	előadás és gyakorlat	12 óra
A funkcionális nyelvszemlélet alakítása, a hatékony kommunikációs készségek fejlesztése nyelvórákon	Kompetenciafejlesztő módszerek és gyakorlatok korszerű nyelvoktatásban	előadás és gyakorlat	10 óra
A szövegalkotási készségek fejlesztése az irodalom-és nyelvórákon	Kooperatív módszerek a szóbeli és írásbeli kommunikációban	előadás és gyakorlat	8 óra

Az értékelés módja: gyakorlati foglalkozás a megismert módszerek alkalmazásával

Előadók, foglalkozásvezetők:

1. **Antalné dr. Szabó Ágnes**, egyetemi docens, ELTE BTK, Mai Magyar Nyelvi Tanszék
2. **Dr. Cserhalmi Zsuzsa**, egyetemi adjunktus, ELTE Budapest
3. **Dr. Demény Piroska**, egyetemi adjunktus, BBTE Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományi Kar, Humán Tudományok Didaktikája Tanszék
4. **Szakács Emília**, magyar nyelv és irodalom-történelem szakos középiskolai tanár, Szent Mór Katolikus Általános Iskola, Művészeti Iskola és Gimnázium, Pécs

Részletes program

2011. július 18, hétfő

- 9.00–9.30: Megnyitó
9.30–13.00: *Antalné dr. Szabó Ágnes:*
Az ismeretbővítés útjai, A helyesírás-tanítás régi és új stratégiái
13.00–15.00: Ebédszünet
15.00–19.00: *Antalné dr. Szabó Ágnes:*
A folyamatalapú fogalmazástanítás
19.00–20.00: Vacsora
20.00–: Ismerkedés, baráti beszélgetés

2011. július 19, kedd

- 9.00–12.00: *Antalné dr. Szabó Ágnes:*
Kooperatív érvelő gyakorlatok, A tanári beszéd
12.00–15.00: Ebédszünet
15.00–19.00: *Dr. Demény Piroska:*
Funkcionális nyelvtanítás kooperatív módszerekkel az V–VIII. osztályban
Kreatív nyelvi kommunikációs gyakorlatok
19.00–20.00: Vacsora

2011. július 20, szerda

- 9.00–13.00: *Dr. Cserhalmi Zsuzsa:*
Mi a kérdés? A tanár kérdése és a tanári kérdés. Kérdés és motiváció.
Minden egész eltörött?
13.00–15.00: Ebédszünet
15.00–18.00: *Szakács Emília:*
A kooperatív irodalomtanítás és az interaktív, reflektív technikák alkalmazása a tanórán kívüli foglalkozásokon. Egy olvasótábor tapasztalatai
A kooperatív tanítás módszereire építő csoportfoglalkozások:
1. Egy kortárs novella lehetséges közelítései. Háy János: *A kéz*
18.00–19.30: Nyári hangverseny a Farkas utcai templomban
19.30–20.00: Vacsora

2011. július 21, csütörtök

- 8.30–10.00: *Szakács Emília:*
2. Motívumok és lírai beszédmódok – Tóth Krisztina: *Vers, amelyben az új esztendőt köszönti*
10.30–: Tanulmányi kirándulás

2011. július 22, péntek

- 9.00–13.00: *Dr. Cserhalmi Zsuzsa:*
Műhelymunka: Kölcsey-, Petőfi-, Ady-, Kosztolányi-versek elemzése
13.00–15.00: Ebédszünet
15.00–19.00: *Szakács Emília:*
3. Az irodalom határterületein: a tárcanovella. Tóth Krisztina: *Szólánc*
4. Lírai mű tematikus keretben – Parti Nagy Lajos: *Szívlapát*
5. Metaforikus mintázatok és reflexív szövegelemek egy kortárs szerző novellájában. Vörös István: *Fehér karácsony*
19.00–20.00: Vacsora

2011. július 23, szombat

- 9.00–10.00: *Szakács Emília:*
A kortárs irodalom tanításának szerepe a kooperatív munkaformákkal dolgozó irodalomtanításban (beszélgetés)
10.00–: A tanfolyam zárása

Megjegyzés: A köztes szüneteket helyben a foglalkozásvezetőkkel közösen rögzítjük.